

1. Case name - Title of the project

Netværk af læger med etnisk minoritetsbaggrund

2. Presentation of the case providers and involved stakeholders

Under Covid-19 har flere lægenetværk i Danmark samarbejdet omkring informations- og vaccinationsindsatser, der har haft til hensigt at imødekomme tvivl og barrierer i forbindelse med Covid-19 vaccination blandt målgruppen af danskere med etnisk minoritetsbaggrund. I den forbindelse opstod et tæt samarbejde mellem Sundhedsudvalget under Dansk Muslimsk Union og Minhaj Medical Council under Minhaj-ul-Quran Danmark. Begge organisationer er en del af større foreninger, der repræsenterer det dansk-muslimske trossamfund. Samarbejdet mellem Sundhedsudvalget og det muslimske trossamfund førte til, at læger kunne rekrutteres til Covid-19 relaterede aktiviteter efter behov under pandemien. Sundhedsudvalget består af repræsentanter fra de muslimske organisationer, hvor Minhaj Medical Council i øjeblikket har 24 repræsentanter. Der kan ved behov rekrutteres yderligere 45 læger fra netværket til at holde oplæg, deltage til dialogmøder og vaccinationer mm. efter behov, og den samlede gruppe udgøres af ca. 120 læger.

Koordinering og ledelse af indsatsen er foretaget af den frivillige Covid-19 Task Force, Sundhedsstyrelsen og kommuner, som har bidraget med at skabe legitimitet om indsatsen. Covid-19 Task Force har stået for dialogen mellem både myndighed og civilsamfund. Det frivillige netværk af læger med etnisk minoritetsbaggrund har samarbejdet med danske sundhedsmyndigheder og kommunale aktører samt repræsentanter fra civilsamfundet omkring Covid-19 vaccinationsindsatsen.

3. Presentation of the case

Netværket af læger med minoritetsbaggrund har på frivillig basis arbejdet med indsatser, der har haft til formål at skabe tillid og styrke viden omkring Covid-19 – og dermed øge tilslutning til Covid-19-vaccination gennem sundhedsfaglig viden i en tillidsfuld relation til målgruppen af danskere med etnisk minoritetsbaggrund.

Netværket har gennemført pop-up vaccinationer i danske lokalområder med stor andel af etniske minoriteter. Ligeledes foregik pop-up vaccinationerne også i lokale moskeer og supermarkeder, som allerede repræsenterede velkendte steder for målgruppen. Derudover har netværket afholdt dialogmøder i relevante fora som eksempelvis foreninger, moskéer og i udvalgte boligområder, hvor de har oplyst om og svaret på spørgsmål vedr. Covid-19. For at skabe tillid til lokalbefolkningen har netværket blandt andet samarbejdet med de lokale brobyggere Bydelsmødre og Baba, der i forvejen har en tæt relation til målgrupperne. Endeligt har netværket udarbejdet en målrettet informationskampagne i form af online-webinarer på blandt andet Facebook, hvor de har svaret på live spørgsmål fra målgruppen.

Baggrunden for indsatsen er funderet i et ønske om at nedbringe ulighed i den nationale sundhed, hvilket netværket ønsker at imødekomme gennem indsatsens tre ben: 1) en konkret informationsindsats med henblik på at øge viden om Covid-19 2) netværksdannelse med frivillige kræfter, som ikke hidtil har været formaliseret 3) langsigtede mål om at overkomme ulighed i sundhed. Netværket ønsker at overføre den relationelle informationsstrategi til andre sundheds- og integrationsindsatser målrettet danskere med etnisk minoritetsbaggrund.

I indsatsen har netværket haft fokus på at undgå overmætning af Covid-19 information for at holde informationsmængden simpel og overskuelig for målgruppen og dermed imødekomme sproglige barrierer.

4. Description of target group

Netværket af læger har ikke målrettet deres indsats en specifik etnisk målgruppe, men de har haft fokus på etniske minoritetsgrupper generelt, hvor der har været et særligt behov, eksempelvis lokale boligområder med høje smittetal og lav vaccinetilslutning.

Netværket af læger indledte eksempelvis et samarbejde med Ishøj Kommune, hvor andelen af danskere med etnisk minoritetsbaggrund er stor. I Ishøj Kommune erfarer man hurtigt under pandemien, at tilslutningen til Covid-19 vaccinen blandt borgere med minoritetsbaggrund var lavere sammenlignet med tilslutningen på national plan, imens smitten var højere blandt denne befolkningsgruppe.

Netværket havde øje for flere parametre, der påvirkede minoritetsgruppernes vaccinetilslutning. Eksempelvis grupper, der havde svært ved at finde, forstå og handle på den information, der blev formidlet ud om Covid-19-vaccination. Det skyldtes bl.a. forståelsesmæssige, sproglige og digitale vanskeligheder ved at modtage, læse og handle på informationen. Netværket oplevede også, at der var en del tvivl og usikkerhed forbundet med vaccineres sikkerhed blandt nogle minoritetsgrupper, hvilket blandt andet kom til udtryk gennem myter om bivirkninger til Covid-19-vaccinen. Derudover oplevede netværket, at nogle minoritetsgrupper havde mindre grad af tillid til myndighederne, hvorfor der var et behov for skabe en relationel informationsindsats, der kunne øge legitimiteten af sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Netværket havde en opmærksomhed på, at disse målgrupper ofte finder information på andre medieplatforme end de gængse nationale medier – blandt andet på WhatsApp og TikTok. Derfor var det også en del af indsatsen at anvende disse platforme til at kommunikere information ang. Covid-19 og således ramme relevante minoritetsgrupper.

“Vi prøver at skabe information til grupper, hvor informationen ikke når frem via de gængse kanaler” – Urfan Ahmed

5. Development, planning and implementation

Netværkets arbejde under Covid-19 pandemien har fulgt forskellige faser: 1) En indledende informationsindsats, 2) Afprøvning af vaccinationsindsats med influenzavaccinen, 3) Covid-19-vaccinationsindsatsen.

I marts 2020 startede netværkets grundlæggende informationsindsats. I denne fase var der en stor grad af utryghed blandt danskerne, og misinformation om Covid-19 og Covid-19 vaccinationerne var særligt udbredt blandt etniske minoritetsgrupper. Derfor var netværkets indledende informationsindsats nødvendig for at imødekomme den tvivl, der eksisterede omkring Covid-19. Eksempelvis afviklede netværket i et samarbejde med Baba og Bydelsmødre live events på Facebook, hvor en repræsentant fra netværket svarede på spørgsmål vedr. Covid-19. Forud for eventet indsamlede Baba-frivillige og Bydelsmødre i lokalområdet spørgsmål og bekymringer i deres netværk om Covid-19, som blev drøftet og besvaret til live eventet.

I efteråret 2020 lavede netværket i samarbejde med lokale aktører fra civilsamfundet en prøveballon på den kommende Covid-19 vaccineudrulning. De testede en styrket vaccineindsats med influenzavaccinen målrettet etniske minoriteter, der ikke havde modtaget influenzavaccinen. I alt kom læger fra netværket ud 15 forskellige steder i landet, hvor der var indsat pop-up vaccinationstilbud med influenzavaccinen. Formålet var dels at afprøve målgruppens vaccinevillighed ved pop-up tilbud samt at afprøve samarbejdsmodeller med lokale aktører fra bl.a. moskéer og religiøse menigheder. Afprøvning med influenzavaccine bekræftede, at målgruppen var velvillige overfor konceptet, hvor flere lod sig vaccinere. Derudover var der velvillighed blandt civilsamfundet, hvor flere foreninger gerne ville hjælpe med lokale og faciliteter.

Efter afprøvningen med influenzavaccinen blev arbejdet med Covid-19 vaccineudrulningen igangsat. Netværket oplevede en væsentlig større skepsis til Covid-19-vaccinen, hvilket krævede skarpere argumentation og dybere kendskab til målgruppens informationsbehov og barrierer. Her fik eksempelvis Ishøj Kommune gavn af netværkets assistance, hvor en repræsentant fra netværket fortalte borgere i lokalområdet om bivirkningerne af vaccinen. Borgerne havde mulighed for at stille spørgsmål til lægen omkring de myter og usikkerheder og den tvivl, som målgruppen følte forbundet med Covid-19 vaccination.

6. Effect

Netværket af læger med etnisk minoritetsbaggrund oplever, at samarbejdet har styrket det professionelle netværk på tværs af aktører, hvilket er gavnligt i sundheds- og integrationsindsatser. Det tværgående samarbejde er afgørende, fordi de forskellige aktører bidrager med hver deres funktion og derved står stærkere sammen. Netværket af læger har den kulturelle forståelse og sundhedsfaglige legitimitet, der er nødvendig for at skabe den fornødne tillid og relation til målgruppen. Sundhedsmyndighederne har bidraget med sundhedsfaglig viden og ressourcer i indsatserne, og lokale aktører har bidraget til at skabe den tryghed og legitimitet, som har gjort indsatsen til en succes.

“Det er vigtigt med udpegede kontaktpersoner fra myndighederne, som de frivillige har kunnet være i dialog med. Dem har netværket af læger arbejdet sammen med i den løbende tilpasning af indsatsen. Det har været vigtigt, at indsatsen har været kommunalt anerkendt. Det fik en helt anden legitimitet. Det gjorde det nemmere at nå ud til målgruppen.” - Urfan Ahmed.

Det muslimske trossamfund oplever, at flere borgere med muslimsk baggrund bliver hørt i indsatsen, og de oplever en større respekt for de kulturelle udfordringer, der opstår i forbindelse med vaccinationen. De oplever også, at samarbejdet mellem trossamfund og myndigheder med fordel kan udbredes til andre sundhedsindsatser, hvis formål er at mindske ulighed i sundhed.

Netværket af læger oplevede derudover, at det er afgørende ikke at presse denne målgruppe til vaccination, men nærmere guide og informere dem via en tryk og nysgerrig dialog, som de kan fundere deres beslutning ud fra. Derfor har det virket særlig godt, når målgruppen først er blevet informeret om vaccinen og har haft mulighed for at stille tvivlsspørgsmål, og der derefter er blevet sat pop-up vaccinationer op, så borgerne har haft tid og rum til at beslutte, om de vil vaccineres.

7. Motivations and barriers

Indsatsen har været særlig virksom, fordi læger med minoritetsbaggrund har formået at etablere og koordinere en tillidsrelation til målgruppen, hvor lægernes kendskab til målgruppens kultur, sprog og adfærd har været særligt gavnlig. Relationen har gjort at netværket har kunne differentiere informationsindsatsen således, at den afspejler de behov og kompetencer, som de forskellige målgrupper har. Netværket påpeger, at indsatser som disse er særligt virkningsfulde, hvis myndigheder og frivillige aktører inddrages i et samarbejde tidligt i indsatsens opstart. Det er afgørende, at frivillige aktører og medlemmer af netværket kan genkende sig selv i budskabet, da troværdig har stor betydning i relationen mellem tillidsrepræsentant og målgruppen.

Overmætning af information og sundhedsmyndighedernes og kommunernes manglende sprogkompetencer på målgruppens modersmål har været de primære barrierer for indsatsen målrettet denne målgruppe. I de tilfælde, hvor informationsmaterialet blev omfattende og komplekst, nåede budskabet ikke frem. Derfor finder flere borgere også information via andre medie – blandt andet WhatsApp, TikTok mm., hvor der florerer mange myter i relation til bivirkningerne af Covid-19 vaccination¹.

Nogle af borgerne i disse målgrupper har en lavere grad af tillid til myndighederne, hvilket kan skyldes, at nogle borgere har svært ved at forstå de budskaber, der bliver kommunikeret - og dermed også svært ved at forstå formålet med, at lytte til anbefalinger, henvisninger og retningslinjer. Den lavere grad af tillid kan resultere i, at borgerne tvivler på budskaberne i de officielle informationskampagner eller slet ikke hører om de enkelte sundhedsindsatser, som eksempelvis vaccinationstilbud. Derfor kan man opnå en større succes og højere legitimitet i sundheds- og integrationsindsatser, som eksempelvis under Covid-19, ved at lade lokale tillidspersoner agere som medafsendere af budskabet.

¹ https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2022/Corona/Vaccination/SAERLIGT-MAALRETTEDE-VACCINATIONSINDSATSER.ashx?sc_lang=da&hash=9D6B47A611387F5C363CEA4506EDAF43